

[Kelm-Hansen]

med Sydafrika, således at de nordiske rederers besejling af sydafrikanske havne og import fra Sydafrika stoppes, ligesom nye investeringer i Sydafrika forhindres,

at fremme effektiviseringen af FNs sanktionspolitik mod Sydafrika i alle relevante internationale organisationer og

at gennemføre en væsentlig forhøjelse af apartheidbevillingen på den kommende finanslov,

går tinget over til næste sag på dagsordenen.«

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden (se ovenfor). Dette forslag indgår i forhandlingen.

Fischer (KF):

Kan Sydafrika bestå som nationalstat, som hjemsted for en bredt sammensat befolkning? Må landet gennemleve en blodig borgerkrig? Vil landet blive delt, eller vil det kunne gennemgå en proces i lighed med den, der efter den såkaldte Lancaster House-aftale udviklede sig i Zimbabwe til flertalsstyre med udstrakte mindretalsgarantier? Det er nogle af de spørgsmål, der melder sig, når udviklingen i det sydlige Afrika er på dagsordenen. Svaret ligger i første omgang hos de nuværende hvide magthavere i Sydafrika, og udfaldet vil naturligvis først og fremmest være afhængigt af, om dette styre hurtigt nok vil være i stand til at foretage så vidtgående ændringer, at det store sorte urepræsenterede flertal vil acceptere en reformproces.

Vi skal ikke herfra forsøge at angive den konkrete kurs, udviklingen i Sydafrika bør tage, det bliver sydafrikanernes sag, men vi kan fra vort demokratiske ståsted udtrykke støtte og tilslutning til de krav om ændringer, der fremføres af fremsynede og moderate ledere i begge sider af det sydafrikanske politiske spektrum.

Jeg vil her fremhæve tre centrale krav, som biskop Tutu for år tilbage fremførte i et brev til den daværende sydafrikanske statsminister, Vorster: 1) At de sorte accepteres som permanente indbyggere i Sydafrika. 2) At paslovene, som gør de sorte til tredjerangsmennesker, ophæves. 3) At der indkaldes til et nationalt konvent af ægte ledere,

der kan omdanne Sydafrika til et åbent, ikke-racedelt og retfærdigt samfund.

I et interview i ugebladet Newsweek 11. marts siger den sydafrikanske udenrigsminister, Pieter Botha, at den sydafrikanske regering er forpligtet til at ophæve love og fremgangsmåder, som diskriminerer på en negativ, umenneskelig eller ydmygende måde mod folk på grund af deres hudfarve. Men samtidig med denne åbenhjertige tilkendegivelse fastslår han, at ændringerne skal ske i et tempo, som hvide vælgere kan absorbere.

Det er naturligvis sådanne reservationer, de mange forhalingsmanøvrer og de samtidige hårdhændede forfølgelser af oppositionsledere, der skaber alvorlig tvivl om, hvorvidt der virkelig er tale om mere end kosmetiske ændringer af det velkendte apartheidsystem.

En af de fremsynede ledere i den hvide opposition, parlamentsmedlem David Derling fra Progressive Federal Party, opsummerer kritikken af den nuværende regerings helt utilstrækkelige åbning over for de sorte i en stor artikel i den sydafrikanske avis The Sunday Star den 24. februar på denne måde:

- 1) Der kan ikke forhandles uden om reelle sorte ledere.
- 2) Der kan ikke forhandles uden en åben dagsorden.
- 3) Al reformsnak uden handling er virkelig farlig.

Og så tilføjer han: ingen sort leder af betydning vil gå til forhandlingsbordet for at opnå en behageligere måde at fremme adskilt udvikling på. I det hele taget kan man nu heldigvis konstatere en kraftig kritik i dele af den sydafrikanske presse, ikke mindst af de elendige og retsløse forhold, de sorte tilflyttere i byerne må leve under, folk, der er flygtet fra sult, tørke og håbløshed i de såkaldte hjemlande. En leder i dagbladet Rand Daily Mail forleden karakteriserede disse slumområders overbefolkning og kriminalitet som et resultat af, at man har splittet familier, at man har nægtet folk arbejds- og boligmuligheder, og siger, at Sydafrikas prioriteter burde være flere job, større produktivitet, flere boliger og en lavere fødselsrate.

I den danske debat tager den konservative folketingsgruppe i dag, som vi tidligere har gjort det, meget klart afstand fra apartheidsystemet og alle dets umenneskelige sider. Vi udtrykker støtte til de kræfter, der arbejder for en fredelig overgang til flertalsstyre, men